

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku zrównoważonej Europy 2030: działania następcze w związku z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, transformacją ekologiczną i porozumieniem klimatycznym z Paryża

(2020/C 39/06)

Sprawozdawczyni: Sirpa HERTELL (FI/EPL), radna miasta Espoo

Dokument źródłowy: Dokument otwierający debatę „W kierunku zrównoważonej Europy 2030” (COM(2019) 22 final)

ZALECENIA POLITYCZNE

W kierunku zrównoważonej Europy 2030 – „Nie ma planety B”

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Zwraca uwagę na konkluzje Rady ⁽¹⁾ dotyczące znaczenia zrównoważonego rozwoju oraz na swoje zdecydowane zainteresowanie dalszym odgrywaniem roli lidera we wdrażaniu Agendy 2030 – jako jednego z nadrzędnych priorytetów – z korzyścią dla obywateli Unii i ich dobrostanu. Jest to zasadniczy element odbudowy i wzmocnienia wiarygodności UE w Europie i na całym świecie.
2. Z zadowoleniem przyjmuje nową dynamikę debaty na temat ambitnej polityki UE w dziedzinie klimatu oraz propozycję dotyczącą Europejskiego Zielonego Ładu i wyznaczenia przez UE bardziej ambitnych celów do roku 2030, przedstawioną przez nowo wybraną przewodniczącą Komisji Europejskiej Ursulę von der Leyen. Wzywa nową Komisję Europejską, by przy opracowywaniu Europejskiego Zielonego Ładu w perspektywie osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. uwzględniła władze lokalne i regionalne jako prawdziwych partnerów w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju i klimatu.
3. Wskazuje, jak ważne jest określenie nowej europejskiej strategii „W kierunku zrównoważonej Europy 2030” jako podstawy długoterminowej przyszłości Europy. Europa już teraz przoduje w dziedzinie zrównoważoności, zarazem jednak stoi w obliczu złożonych wyzwań globalnych, którym Unia Europejska musi sprostać. KR jest przekonany, że zapewnienie zrównoważonego charakteru Unii Europejskiej, w tym osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., wymaga fundamentalnych zmian, których należy dokonać w ramach wspólnych wysiłków podejmowanych na wszystkich szczeblach władzy i przez wszystkie grupy społeczeństwa.
4. Wskazuje, że główne założenia polityki na rzecz zrównoważonej i odpornej przyszłości obejmują zdecydowane przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym na nietoksyczne cykle materiałowe, stanowiące dążenie do neutralności klimatycznej i przystosowania się do zmiany klimatu, ochronę naszego dziedzictwa naturalnego oraz różnorodności biologicznej i ekosystemów, zrównoważony charakter rolnictwa i systemów żywnościowych, spójność i zgodność między polityką rolną a polityką w zakresie środowiska i klimatu, a także bezpieczne i zrównoważone niskoemisyjne sektory energetyki, budownictwa i mobilności. Szacuje się, że transformacja ta pozwoli na skali globalnej stworzyć do 2030 r. ponad 200 mln nowych miejsc pracy, o wartości ponad 4 bln EUR.
5. Zwraca uwagę na istotną rolę ludzi, nowych technologii, produktów, usług, modeli biznesowych oraz wsparcia dla przedsiębiorstw i finansowania publicznego i prywatnego – jak i wszystkich czynników określonych przez Komisję jako horyzontalne, które umożliwiają zapewnienie odporności i przejście na zrównoważony rozwój Europy do 2030 r.
6. Przypomina o znaczeniu zarówno zaleceń KR-u w sprawie długoterminowej strategii UE na rzecz zrównoważonej Europy do 2030 r. ⁽²⁾, jak i sugestii Komisji Europejskiej dotyczących wzmocnienia państwa prawa, poprawy zarządzania UE, zapewnienia większej spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powiązania strategii lepszego stanowienia prawa z zasadami zrównoważonego rozwoju.
7. Wyjaśnia, że Agenda 2030 obejmuje pięć filarów (pokój, planeta, ludzie, dobrobyt i partnerstwo), jednak niniejsza opinia dotyczy filaru „planeta” i określa strategiczne stanowisko na rzecz stworzenia do 2030 r. zrównoważonych miast i regionów Europy.

⁽¹⁾ Konkluzje Rady do Spraw Ogólnych „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona”, 9 kwietnia 2019 r.

⁽²⁾ COR-2019-00239, „Cele zrównoważonego rozwoju: podstawa długoterminowej strategii UE na rzecz zrównoważonej Europy 2030”, ECON-VI/044, sprawozdawca: Arnoldas Abramavičius (LT/EPL) (Dz.U. C 404 z 29.11.2019, s. 16).

W kierunku zrównoważonej Europy 2030: droga miast i regionów

8. Z zadowoleniem przyjmuje przechodzenie na zasobooszczędną, niskoemisyjną i neutralną dla klimatu gospodarkę o dużej różnorodności biologicznej i podkreśla pilną potrzebę podjęcia działań, a także zaangażowania władz wszystkich szczebli, podmiotów gospodarczych, uniwersytetów, ośrodków badawczych, społeczeństwa obywatelskiego i obywateli.
9. Wzywa wszystkich decydentów na wszystkich szczeblach sprawowania rządów do uznania aktywnej i często innowacyjnej roli władz lokalnych i regionalnych – o różnych poziomach kompetencji – w osiągnięciu celów, ponieważ znajdują się one na pierwszej linii i odpowiadają za realizację 65 % celów zrównoważonego rozwoju w Europie.
10. Przyjmuje istniejące dowody, że celów zrównoważonego rozwoju ani związanych z nimi zadań nie da się zrealizować z wykorzystaniem tylko podejścia odgórnego i że przede wszystkim niezbędne są działania oddolne – tj. należy uwzględnić wszystkich obywateli, regiony i miasta jako aktywne podmioty zmiany.
11. Przypomina, że wdrażanie celów zrównoważonego rozwoju w całej Europie wymaga całościowego i planowego podejścia, by zapewnić spójność polityki między różnymi wymiarami tych celów. Podkreśla, że wszystkie cele zrównoważonego rozwoju są wzajemnie połączone i mają przekrojowy charakter, a cztery wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, środowiskowy, społeczny i kulturalny – są ściśle powiązane i będą wymagać starannego wyważenia.
12. Zaznacza, że siedem z siedemnastu celów zrównoważonego rozwoju⁽³⁾ można powiązać z transformacją ekologiczną i klimatyczną. Zauważa w tym kontekście, że cel zrównoważonego rozwoju nr 11 („Zrównoważone miasta i społeczności”) jest bezpośrednio adresowany do władz lokalnych i regionalnych i obejmuje ważne priorytety, które wymagają działań politycznych i wielopoziomowego sprawowania rządów.
13. Zwraca uwagę, że miasta odpowiadają za 70 % emisji gazów cieplarnianych na świecie, a samorządy lokalne są odpowiedzialne za podejmowanie ponad 70 % działań na rzecz ograniczenia zmiany klimatu i za 90 % działań związanych z dostosowaniem się do niej.
14. Podkreśla, że regiony i miasta są liderami w dziedzinie klimatu. Wskazuje na potrzebę wielopoziomowej współpracy i większej decentralizacji oraz apeluje do UE o oficjalne włączenie władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie polityki i uregulowań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej. Zwraca się ponownie do państw członkowskich o pełne włączenie władz lokalnych i regionalnych w przygotowywanie zintegrowanych planów krajowych w zakresie energii i klimatu.
15. Zaznacza, że przeniesienie na poziom lokalny i terytorialny działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w ramach polityki klimatycznej, energetycznej i środowiskowej jest niezbędnym warunkiem realizacji celów Agendy 2030. Dlatego też wzywa do dalszego wzmocnienia europejskich partnerstw⁽⁴⁾, sieci miast i regionów⁽⁵⁾, takich jak *Under2Coalition*, oraz współpracy transgranicznej⁽⁶⁾ i platform transgranicznych z myślą o opracowaniu wspólnych strategii, koordynowaniu działań, wdrożeniu skuteczniejszych strategii i połączeniu zasobów, zwłaszcza w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia, działań na rzecz ochrony środowiska oraz zachowania różnorodności biologicznej.

Zrównoważona Europa 2030: niskoemisyjna i neutralna dla klimatu gospodarka o obiegu zamkniętym cechująca się dużą różnorodnością biologiczną

16. Wnosi, by polityka klimatyczna UE była całościowa i opierała się na planowym podejściu. Zauważa, że obecnie strategie polityczne są często rozproszone między różnymi sektorami oraz między obszarami miejskimi i wiejskimi, a także podzielone na różne kategorie, takie jak: sektor objęty systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS), sektor nieobjęty tym systemem oraz sektor użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF). Zachęca regiony i miasta, by do 2030 r. dążyły do stopniowego przechodzenia na nowy model systemowy oraz do wprowadzania nowych i bardziej kompleksowych rozwiązań pilotażowych.
17. Popiera wezwanie Parlamentu Europejskiego skierowane do państw członkowskich, by wdrożyły odpowiednie strategie polityczne i zapewniły finansowanie w celu skutecznego ograniczenia emisji. Podkreśla, że wydatki UE z odpowiednich funduszy mogłyby w stosownych przypadkach zapewnić dodatkowe wsparcie⁽⁷⁾.

⁽³⁾ Cele te obejmują: zapewnienie do 2030 r. powszechnego dostępu do bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań oraz bezpiecznego, przystępnego cenowo, dostępnego i zrównoważonego transportu; znaczne ograniczenie liczby zgonów spowodowanych narażeniem na ryzyko klęsk żywiołowych, zanieczyszczeniem powietrza i wody; a także cele horyzontalne polegające na zwiększeniu zaangażowania obywateli w proces decyzyjny, opracowaniu strategii na rzecz zintegrowanego miejskiego i wiejskiego planowania przestrzennego oraz integracji społecznej, ochronie dziedzictwa kulturowego i ograniczeniu wpływu miast na środowisko w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

⁽⁴⁾ Np. EIT Climate KIC, europejskie partnerstwa innowacyjne, platforma ds. energii, partnerstwa na rzecz agendy miejskiej UE i Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii.

⁽⁵⁾ Np. Sieć Regionów Europejskich na rzecz Badań i Innowacji, Eurocities, sojusz na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i Porozumienie Burmistrzów.

⁽⁶⁾ Można tu wymienić transgraniczne obserwatoria zmiany klimatu w Alpach i Pirenejach, a zwłaszcza europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

⁽⁷⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu – europejska, długofalowa i zgodna z porozumieniem paryskim wizja strategiczna na rzecz dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki (2019/2582(RSP) (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym)).

18. Apeluje o kombinację odpowiednich mechanizmów rynkowych, zmian w opodatkowaniu, środków finansowych, przepisów prawnych i dobrowolnych zobowiązań ze strony sektora publicznego na szczeblu państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych, by przyciągnąć inwestycje związane z przeciwdziałaniem zmianie klimatu do sektora nieobjętego systemem handlu uprawnieniami do emisji, aby osiągnąć redukcję emisji w sposób racjonalny pod względem kosztów. W tym kontekście z zainteresowaniem oczekuje na zapowiedziane przez nowo wybraną przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen propozycje w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu i europejskiego banku klimatycznego.
19. Jest jednak przekonany, że oprócz systemu handlu uprawnieniami do emisji konieczne jest wprowadzenie skutecznych środków mających na celu stopniowe zniesienie bezpośrednich i pośrednich dotacji do paliw kopalnych (np. zniesienie obecnych zwolnień podatkowych dla paliw lotniczych), aby stworzyć równe warunki dla wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, zachęcić do zmiany zachowań i zapewnić środki niezbędne do wspierania sprawiedliwej transformacji. W związku z tym z zadoleniem przyjmuje zainicjowanie przez nowo wybraną przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen debaty na temat ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych oraz taryf od emisji dwutlenku węgla pobieranych na granicach.
20. Sugeruje zastosowanie silnych zachęt rynkowych, by pobudzać tworzenie nowych pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz zrównoważonych zamienników materiałów o wysokim śladzie węglowym, jak również dołożenie dodatkowych starań na rzecz wspierania badań i rozwoju w celu dalszego rozwijania nowych technologii ograniczania emisji CO₂ oraz metod pomiaru.
21. Domaga się wyznaczenia przez UE ambitniejszych (lecz wykonalnych) celów klimatycznych, zgodnie z postulatem Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu, by ograniczyć ocieplenie do 1,5 °C. Proponuje także, by utworzyć budżet emisji dwutlenku węgla i wprowadzić inne mechanizmy w celu ograniczenia pozostałych emisji gazów cieplarnianych, oraz dokonać przeglądu celów na lata 2030 i 2040 i dostosować je do celu dotyczącego osiągnięcia neutralności emisyjnej do 2050 r. Podkreśla znaczenie zapewnienia sprawiedliwości społecznej, konkurencyjności państw członkowskich i współpracy międzynarodowej.
22. Wzywa KE, by podczas fińskiej prezydencji Rady zainicjowała wraz z KR-em badanie na temat opracowania i wdrożenia bardziej systemowego rozwiązania po 2030 r.
23. Zachęca regiony i miasta, by były siłą napędową stopniowego przejścia na nowy model systemowy i testowały nowe rozwiązania przed 2030 r.
24. Stwierdza, że skuteczność i oszczędność kosztowa działań w dziedzinie klimatu muszą być kluczowymi zasadami przewodnimi przy opracowywaniu bardziej systemowego rozwiązania dla UE. Obejmuje to takie środki jak rozszerzenie i wzmocnienie systemu handlu uprawnieniami do emisji przy jednoczesnym zwiększeniu jego trwałości oraz przewidywalności.
25. Wskazuje, że realizacja celów zrównoważonego rozwoju i celów klimatycznych będzie wymagać znacznego zwiększenia inwestycji na rzecz czystych rozwiązań. Na przykład aby redukcja emisji gazów cieplarnianych wymagana do 2050 r. wyniosła ponad 90 %, roczne inwestycje w czyste rozwiązania musiałyby wzrosnąć ponad trzykrotnie w stosunku do obecnego poziomu.
26. Proponuje rozszerzenie i wzmocnienie systemu handlu uprawnieniami do emisji w celu łagodzenia zmiany klimatu. Zauważa jednak, że zasadą przewodnią powinno być równoważenie efektywności pod względem kosztów i korzyści.
27. Podkreśla wagę i wpływ europejskich władz lokalnych i regionalnych oraz istotną rolę obywateli na szczeblu globalnym dzięki takim inicjatywom jak Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii i Platforma Przywództwa Miast 25 + 5 CZR ONZ-u. Sprzyja to wymianie najlepszych praktyk z myślą o zapewnieniu realizacji celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym.
28. Podkreśla, że podmioty lokalne oraz obywatele są najlepiej przygotowani do podnoszenia świadomości i przeciwdziałania zmianie klimatu. Zaznacza, że na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa odpowiedzialność zarówno za podejmowanie działań umożliwiających obywatelom prowadzenie stylu życia zgodnego z celami zrównoważonego rozwoju, jak i za wspieranie mobilizacji obywateli w dążeniu do osiągnięcia tych celów.
29. Zobowiązuje się do wyrażania głosu władz lokalnych i regionalnych na zbliżających się forach międzynarodowych, takich jak 25. Konferencja (COP25) Stron Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i 15. Konferencja (COP15) Stron Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej. Opowiada się za ambitnymi, terminowymi i opartymi na nauce globalnymi ramami na rzecz różnorodności biologicznej po 2020 r., które byłyby zintegrowane z celami zrównoważonego rozwoju. Wzywa strony do urzeczywistniania wielopoziomowego sprawowania rządów, które formalnie zapewnia władzom lokalnym i regionalnym udział w planowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu, raportowaniu i weryfikacji. Ponownie wzywa do opracowania kompleksowych strategii na rzecz skoordynowanego podnoszenia świadomości i zaangażowania na wszystkich szczeblach.

Szczegółowe uwagi dotyczące niskoemisyjnej, neutralnej dla klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym cechującej się dużą różnorodnością biologiczną oraz sprawiedliwej społecznie transformacji

30. Opowiada się za opracowaniem na poziomie międzynarodowym ambitnych, terminowych i opartych na nauce globalnych ram gospodarki o obiegu zamkniętym oraz ram różnorodności biologicznej po 2020 r., które były dostosowane do celów zrównoważonego rozwoju i z nimi zintegrowane.
31. Wyraża zadowolenie w związku z niedawnym postępem w UE w przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym w lepszym gospodarowaniu odpadami. Zauważa jednak, że wdrażanie strategii na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym nadal wymaga skuteczniejszych ram finansowych i regulacyjnych na szczeblu europejskim. Wzywa zatem Komisję Europejską do przedstawienia – w ramach zapowiedzianego przez nią nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym – konkretnych propozycji dotyczących brakujących elementów takich spójnych ram, i do należytego uwzględnienia centralnej roli władz lokalnych i regionalnych. Propozycje te powinny dotyczyć zwłaszcza wysoce zasobochłonnych sektorów, takich jak budownictwo, oraz zmian w sposobie projektowania produktów. Należy przy tym wyraźniej podkreślić korzyści społeczne wynikające z przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
32. Z zadowoleniem przyjmuje następny unijny Program strategiczny na lata 2019–2024⁽⁸⁾, który obejmuje zrównoważoną konsumpcję i produkcję, przeciwdziałanie zmianie klimatu i odwrócenie procesu degradacji środowiska, przestawienie się na bardziej zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez promowanie ekologicznego wzrostu gospodarczego, biogospodarki i zrównoważonych innowacji oraz zajęcie się bezpieczeństwem energetycznym i kosztami energii dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.
33. Apeluje o holistyczne podejście w polityce ochrony środowiska, ukierunkowane na konkretny obszar dzięki wielopoziomowemu sprawowaniu rządów, które wzmocniłyby rolę miast i regionów, oceny skutków i strategiczne oceny oddziaływania na środowisko, sprawozdawczość w dziedzinie środowiska, dostęp do informacji dotyczących środowiska oraz egzekwowanie prawa ochrony środowiska.
34. Podkreśla zasadniczą rolę regionów i miast w przechodzeniu na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Regiony o obiegu zamkniętym potrzebują zintegrowanego i całościowego podejścia, jak wskazano w opinii KR-u w sprawie dyrektywy dotyczącej produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych⁽⁹⁾.
35. Zwraca uwagę na pilną potrzebę dostosowania krajowego koszyka energetycznego w różnych państwach członkowskich do wymogów długoterminowej strategii dekarbonizacji. Będzie to również oznaczało potrzebę zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych powyżej obecnie uzgodnionego celu UE wynoszącego 32 % do roku 2030, zwłaszcza odnośnie do obciążenia podstawowego, w celu radykalnego zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.
36. Wzywa decydentów z sektora publicznego i przemysłu do przyspieszonego zastosowania nowych strategicznych technologii energetycznych i unijnego planu EPSTE, by przeciwdziałać zmianie klimatu poprzez zwiększenie roli konsumentów dzięki podnoszeniu świadomości i wykorzystywaniu inteligentnych sieci energetycznych.
37. Podkreśla, że transformacja klimatyczna wymaga znacznych zielonych i niebieskich inwestycji i innowacji. Należy też zwiększyć synergie między źródłami finansowania oraz wzmocnić powiązania między publicznym i prywatnym finansowaniem ochrony środowiska. W tym kontekście przyjmuje z zadowoleniem opinię KR-u dotyczącą konkretnych problemów, z jakimi borykają się regiony w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych⁽¹⁰⁾.
38. Apeluje o to, by wszelkie oceny adekwatności lub kontroli sprawności obowiązującego prawa ochrony środowiska dotyczącego wody, hałasu i jakości powietrza uwzględniały istotną potrzebę poprawy spójności polityki w zakresie celów zrównoważonego rozwoju poprzez promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, wspieranie zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zajęcie się nowo pojawiającymi się substancjami zanieczyszczającymi, takimi jak mikrodrobiny plastiku, produkty farmaceutyczne i produkty do pielęgnacji ciała, pestycydy, produkty uboczne dezynfekcji i chemikalia przemysłowe.
39. Jest głęboko zaniepokojony stanem zagrożenia ekologicznego, w obliczu którego stoi obecnie świat, jak wskazano w niedawnej globalnej ocenie różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów. Podkreśla, że utrata różnorodności biologicznej podważa możliwość osiągnięcia przez wiele krajów celów zrównoważonego rozwoju. W związku z tym apeluje do miast i regionów o podjęcie natychmiastowych i pilnych działań w celu uwzględnienia różnorodności biologicznej⁽¹¹⁾ w różnych obszarach polityki sektorowej, w tym w rolnictwie oraz w rozwoju miejskim i regionalnym. Należy przy tym jasno zaznaczyć – nawet na prawnie wiążącym szczeblu – znaczenie celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej. Wzywa Komisję do wspierania zielonej infrastruktury i innowacyjnych rozwiązań opartych na zasobach przyrody, opracowywanych i wdrażanych na szczeblu niższym niż krajowy z myślą o rozwiązaniu problemu utraty różnorodności biologicznej i zmiany klimatu.
40. Ponawia wezwanie do ustanowienia europejskiego obserwatorium neutralności klimatycznej⁽¹²⁾ i podkreśla aktywną rolę władz lokalnych i regionalnych w rozwijaniu obserwatoriów zmiany klimatu.

⁽⁸⁾ COM(2019) 218 final „Europa w maju 2019 r. – przygotowując bardziej zjednoczoną, silniejszą i demokratyczniejszą Unię w coraz bardziej niepewnym świecie”.

⁽⁹⁾ COR-2018-03652 (Dz.U. C 461 z 21.12.2018, s. 210).

⁽¹⁰⁾ COR-2019-00617. Opinia „Wdrażanie porozumienia paryskiego poprzez innowacyjną i zrównoważoną transformację energetyczną na poziomie lokalnym i regionalnym”, ENVE-VI/040, sprawozdawca: Witold Stepień (PL/EPL) (zob. s. 72 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽¹¹⁾ Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska – Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów, IPBES w niedawnej globalnej ocenie różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów.

⁽¹²⁾ Zob. opinia COR-2018-05736 „Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki”, ENVE-VI/037, sprawozdawca: Michele Emiliano (IT/PES) (Dz.U. C 404 z 29.11.2019, s. 58).

41. Wzywa do przyjęcia przekształconej wersji dyrektywy w sprawie wody pitnej, aby zapewnić wszystkim dostęp do wody, co będzie wymagało zachowania dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód, jak również by obniżyć zagrożenie dla zdrowia do poziomu poniżej 1 %, zmniejszyć zużycie wody butelkowanej, a tym samym zaoszczędzić pieniądze, oraz ograniczyć ilość odpadów z tworzyw sztucznych i emisje CO₂.
42. Apeluje o przekształcenie ramowej dyrektywy wodnej, by utrzymać – a nawet zwiększyć – jej ambitne cele, co umożliwi ochronę i przywrócenie jednolitych części wód oraz zagwarantuje odpowiedni stan ekosystemów wodnych w UE.
43. Ponawia apel o poprawę efektywności gospodarowania wodą w UE poprzez rozszerzenie zakresu rozporządzenia UE w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody, tak aby miało ono zastosowanie nie tylko do nawadniania w rolnictwie, ale także do nawadniania terenów zielonych na obszarach miejskich, takich jak parki i tereny użytku publicznego⁽¹³⁾.
44. Zaznacza, że oceny oddziaływania terytorialnego wspierane przez KR mogą być przydatnym narzędziem szacowania potencjalnego i ewentualnie bardzo zróżnicowanego wpływu ustawodawstwa na transformację klimatyczną, energetyczną i ekologiczną w różnych regionach UE. W tym kontekście KR mogłyby zacieśnić współpracę z wykorzystaniem narzędzi oceny skutków Wspólnego Centrum Badawczego w celu dalszego wzmocnienia działań w tej dziedzinie.
45. Uważa, że zasada sprawiedliwej transformacji, wedle której „nikt nie pozostaje w tyle”, jest jednym z przewodnich założeń transformacji klimatycznej i ekologicznej z punktu widzenia społecznego, terytorialnego i politycznego. W tym kontekście zwalczanie ubóstwa energetycznego należy uznać za jeden z priorytetów przy opracowywaniu polityk i programów związanych z energią; należy przy tym określić konkretne cele dotyczące zmniejszenia ubóstwa energetycznego do 2030 r. i jego wyeliminowania do 2050 r.⁽¹⁴⁾.
46. Podkreśla kluczowe znaczenie zaangażowania ludzi młodych. Należy włączać regionalne i lokalne rady młodzieży oraz ruchy młodzieżowe w opracowywanie i realizację polityki dotyczącej klimatu i celów zrównoważonego rozwoju.
47. Zaznacza, że transformacja ekologiczna przyczynia się do powstawania wysokiej jakości przedsiębiorstw i miejsc pracy w sektorach gospodarki o obiegu zamkniętym, czystej energii, żywności i rolnictwa. Wzywa UE do zwiększenia wzajemnej zgodności celów klimatycznych dzięki polityce spójności, Europejskiemu Funduszowi Społecznemu (EFS+) i InvestEU. Jednocześnie trzeba zagwarantować, że realizacja celów zrównoważonego rozwoju będzie dostosowana do warunków lokalnych i regionalnych.

Cele, wskaźniki i dane

48. Potwierdza zasadniczą potrzebę wspólnego uzgodnienia – w ramach nadrzędnej strategii UE na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz krajowych strategii w tym zakresie służących realizacji Agendy 2030 – konkretnych celów pośrednich, wskaźników oraz pomiaru w czasie rzeczywistym danych związanych ze zmianą klimatu i osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnych gmin, miast i regionów. Służyłoby to osiągnięciu celów związanych ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym, ekologicznym, społecznym i kulturowym.
49. Zaznacza potrzebę posiadania tablicy wskaźników na poziomie lokalnym i regionalnym w odniesieniu do Agendy 2030 oraz solidnych danych dotyczących klimatu na szczeblu niższym niż krajowy. Uwypukla znaczenie wykorzystania nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja, aby rzucić światło na działania na rzecz klimatu podejmowane przez społeczności lokalne. W związku z tym przypomina o znaczeniu jak najlepszego wykorzystania bazy danych Porozumienia Burmistrzów i możliwości stworzenia pomostu między danymi lokalnymi i regionalnymi a wkładami ustalonymi na szczeblu krajowym poprzez ustanowienie wkładu na poziomie lokalnym.
50. Zwraca uwagę na wcześniejsze doświadczenia miast i regionów w opracowywaniu konkretnych wskaźników związanych ze środowiskiem, jakością życia i dobrostanem obywateli. Ważne jest, by dostosować te wskaźniki do potrzeb lokalnych.
51. Podkreśla, że UE musi zidentyfikować, wspierać i odpowiednio finansować transfer wiedzy i jej współtworzenie oraz działania dotyczące tworzenia partnerstw, nawiązywania partnerskiej współpracy i mentoringu.

Przyszłe działania

52. Zobowiązuje się do odnowienia własnych procesów i praktyk, aby lepiej wspierać władze lokalne i regionalne w lokalizacji i realizacji celów zrównoważonego rozwoju w ramach ogólnounijnej strategii zrównoważonego rozwoju. Będzie to odpowiedź na apele obywateli o podjęcie intensywniejszych działań i osiągnięcie konkretnych wyników w walce ze zmianą klimatu.

⁽¹³⁾ COR-2019-03645. Opinia w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody, ENVE-VI/034, sprawozdawca: Oldřich Vlasák (CZ/EKR) (Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 353).

⁽¹⁴⁾ Zob. opinia COR-2018-05877 „Wielopoziomowe sprawowanie rządów i współpraca międzysektorowa w celu zwalczania ubóstwa energetycznego”, ENVE-VI/038, sprawozdawczyni Kata Tüttő (HU/PES) (Dz.U. C 404 z 29.11.2019, s. 53).

53. Wzywa do szerszego korzystania z partnerstwa publiczno-prywatnego i zielonych zamówień publicznych oraz do wdrożenia projektów pilotażowych związanych z transformacją ekologiczną i przeciwdziałaniem zmianie klimatu.
54. Z zaniepokojeniem odnotowuje umowy o wolnym handlu zawierane przez UE z innymi krajami i domaga się, by były one zgodne z celami zrównoważonego rozwoju, porozumieniem paryskim i normami środowiskowymi UE.
55. Podkreśla, że dzięki wykorzystaniu swej siły nabywczej do wyboru towarów oraz usługodawców i wykonawców, władze lokalne i regionalne mogą się wydatnie przyczynić do zrównoważonej konsumpcji i produkcji, bardziej zasobooszczędnej gospodarki i tym samym do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju.
56. Zgadza się z celem Agendy 2030, czyli osiągnięciem zrównoważonych pod względem środowiskowym warunków i procesów poprzez zwiększenie zasobów naturalnych i ochronę najbardziej wrażliwych ekosystemów. Przypomina o znaczeniu związanych ze środowiskiem i zmianą klimatu działań na poziomie niższym niż krajowy i lokalnym, w myśl założeń spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju. Zaznacza, że zdecentralizowana współpraca, partnerstwa z udziałem wielu zainteresowanych stron, uczenie się i wymiana doświadczeń odgrywają rolę w procesie ograniczania śladu terytorialnego obszarów pod względem zużycia zasobów i emisji CO₂ i zaradzają temu śladowi.
57. Z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Parlamentu Europejskiego w osiąganie celów zrównoważonego rozwoju, a w szczególności manifest Intergrupy ds. Zmiany Klimatu, Różnorodności Biologicznej i Zrównoważonego Rozwoju, oraz wzywa do owocnej współpracy z właściwymi komisjami oraz z Intergrupą w kadencji 2019–2024.
58. Apeluje do instytucji UE, by we współpracy z KR-em uwzględniły powyższe zalecenia w swej następnej kadencji.

Bruksela, dnia 8 października 2019 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów